

Propunere de politică publică¹

Către
Secretariatul General al Guvernului
Unitatea de politici publice

1. **Instituția inițiatoare:** Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului (MECTS), la propunerea Autism România

2. **Formularea problemei:**

Situația actuală a copiilor și tinerilor cu tulburări din spectrul autismului (TSA) din Romania este una deosebit de gravă. Această situație este generată în primul rând de **inexistența unui cadru legislativ corespunzător precum și a specialiștilor** care ar fi necesar să lucreze cu copiii și tinerii cu TSA. La nivel legislativ deficiențe majore există atât la nivelul cadrului normativ în vigoare în prezent (în special prin neluarea în considerare a caracteristicilor specifice ale acestei categorii de copii și tineri, care impune programe educaționale și servicii de sprijin specifice), cât și la nivelul proiectului Legii educației naționale supus dezbaterii publice de către MECTS la data de 18 martie 2010². Nonacțiunea guvernamentală este de natură să perpetueze situația actuală deosebit de gravă a copiilor și tinerilor cu TSA.

Problema enunțată constă de asemenea și în următoarele:

a) nu există programe de intervenție timpurie pentru copiii cu TSA, iar nonacțiunea guvernamentală va face ca dezvoltarea acestora să fie în continuare periclitată și să se instaleze dificultățile pe viață

b) nu există programe și abordări adecvate pentru copiii cu TSA în școlile obișnuite și cele speciale, iar prin neintervenția guvernamentală copiii vor rata în continuare, din această cauză, șansa dezvoltării și obținerii potențialului maxim

---

¹ Propunerea este redactată în format text și urmează structura prescrisă în formatul tabelar din Anexa nr 1 a HG nr 775/2005 pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central. Propunerea preconizează două variante de soluționare a problemei și necesită completarea de către specialiștii Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului cu datele referitoare la „bugetul estimat” (și, eventual, la „impactul economic și social”).

² În considerarea deficiențelor menționate, la data de 30 martie 2010, AUTISM ROMANIA a înaintat MECTS propunerile sale de amendare a proiectului Legii educației naționale.

c) nu exista o reglementare corespunzatoare privind sistemul invatamantului special (referitoare in special la responsabilitatile scolilor si ale personalului, la resurse si utilizarea acestora etc), neinterventia guvernamentala fiind de natura sa afecteze in continuare accesul la educatie si calitatea educatiei pentru copiii, tinerii si adultii cu TSA si a celor cu nevoi speciale in general.

3. **Denumirea politicii publice:**

Domeniul major: Reforma sistemului educatie speciale

Program: Reglementarea specifica a educatiei copiilor cu nevoi educationale speciale si profesionalizarea furnizorilor de servicii educationale pentru a asigura satisfacerea de calitate a nevoilor educationale ale copiilor cu nevoi educationale speciale, inlcusiv cele specifice ale copiilor, tinerilor si adultilor cu autism

4. **Scop:** Imbunatatirea calitatii educatiei si a serviciilor de interventie si asistenta pentru copiii, tinerii si adultii cu TSA si pentru copiii cu nevoi educationale speciale in general

5. **Obiective generale/obiective specifice:**

a) elaborarea si adoptarea unui cadru normativ de natura sa asigure un proces educational de calitate copiilor cu nevoi educationale speciale

- realizarea, la comanda si din fondurile MECTS, de catre un organism specializat si independent, a unui raport de evaluare a sistemului actual de educatie speciala din Romania

- elaborarea de catre MECTS a unui document (manual, ghid, care sa cuprinda politici si proceduri si indrumari specifice pentru educatia speciala

- o politica clara a ministrului privind incluziunea copiilor cu TSA, a celor cu nevoi speciale in general, in invatamintul de masa. Incluziunea trebuie sa fie prima optiune pentru copiii cu TSA si nu numai.

b) imbunatatirea calitatii educatiei pentru copiii si tinerii cu nevoi educationale speciale din spectrul autismului (ante/prescolari, din invatamintul gimnazial, liceal si profesional, universitar)

- crearea unei baze de date/harta cu toti copiii cu TSA din tara precum si cu serviciile terapeutic-educationale si de sprijin existente

- realizarea protocolului de referire a copiilor cu posibila tulburare a TSA

- infiintarea unui post de responsabil TSA in fiecare centru judetean/municipal de asistenta psihopedagogica

- elaborarea de catre minister a unui ghid-manual de recomandari pentru scolile speciale si scolile obisnuite privind educatia copiilor cu TSA , ce va cuprinde toate resursele pentru tratamentul, educatia, servicii de sprijin in comunitate, resursele web pentru profesionistii din educatie

- crearea de catre minister unui site special destinat educatiei speciale ce va cuprinde si o sectiune dedicata TSA

-
- crearea unui program de interventie timpurie pentru copiii cu TSA ante si prescolari
  - promovarea si sustinerea prim mijloace specifice a programelor de formare a abilitatilor sociale la copiii cu TSA in gradinite si scoli si a accesului la copiii obisnuiti, indiferent de severitatea autismului.
- c) alocarea de resurse pentru implementarea programelor specifice de interventie terapeutic-educationala destinate copiilor cu TSA, ex prin programe comune cu min sanatatii si min muncii
- d) imbunatatirea calitatii pregatirii personalului din sistemul educatiei
- elaborarea unor standarde minime de pregatire pentru profesionistii care lucreaza cu clasele sau grupele unde exista copii sau tinerii cu TSA
  - elaborarea unui program national pentru formarea profesionala in TSA (program elaborat si finantat de MECTS, cu selectarea pe baze competitionale a furnizorilor acreditati in formarea in TSA/aspecte educationale)
  - un procent de 20-30% din fondurile alocate scolilor speciale si obisnuite pentru perfectionarea angajatilor sa fie folosit de acestea pentru formarea in TSA (in service) a propriului personal sau pentru angajarea consultantilor cu expertiza in TSA din randul furnizorilor de servicii de formare acreditate.
  - crearea unui mecanism prin care scolile si profesionistii pot aplea si beneficia de sprijin direct din partea unor specialisti acreditati in TSA din afara scolii si la crae pot apela pentru consultanta si formare in service.

6. Beneficiari

Beneficiarii directi ai politicii publice pe care o propunem sunt copiii (ante-prescolari, prescolari, scolari), tinerii si adultii cu TSA, dar si ceilalti copii cu nevoi educationale speciale. Beneficiari indirecti sunt familiile acestora, personalul care urmeaza sa fie format in vederea furnizarii serviciilor educationale si de sprijin pentru persoanele cu TSA, precum si comunitatile din care fac parte persoanele cu TSA.

Potrivit ultimelor studii realizate la nivel international, 1 din 100 de copii in lume are o tulburare. Aceasta rata este valabila si pentru Romania intrucat autismul nu este conditional geografic, de rasa, cultura, nivel de educatie al parintilor sau statutul social al familie. Din pacate, in principal din cauza lipsei de preocupare de pana acum de la nivel guvernamental, nu exista statistici oficiale privind numarul persoanelor cu autism in Romania. Profesionistii din sistemul de sanatate raporteaza insa cresteri tot mai mari in fiecare an ale numarului copiilor ce ajung sa fie diagnosticati cu TSA. Estimam ca ar exista peste 30.000 de copii cu TSA din totalul de aproximativ 4 milioane de copii cu varsta intre 0 si 18 ani. Fara schimbari majore in calitatea serviciilor educationale si adecvarea lor la nevoile specifice, toti acesti copii, precum si cei care se vor naste, vor ajunge persoane dependente in grad foarte mare de un adult toata viata.

Famiile devin disfunctionale, saracia este prezenta deoarece un parinte, de obicei mama, este nevoita sa renunte la locul de munca pentru a avea grija de copil, care nu este de regula primit in nici o forma de scolarizare (cresa, gradinita) datorita problemelor specifice.

Fara suport, presiunea asupra familiei este devastatoare. Rata divorturilor este foarte mare in randul familiei cu copii cu autism, de 7 ori mai mare decat in randul familiilor obisnuite sau chiar cu copii cu alte dizabilitati. Mama este cea care ramane cu copilul si traieste din ajutorul social oferit de DGASPC pentru ingrijirea copiilor/tinerilor cu handicap de gradul 1 – in cuantum de aproximativ 600 de lei lunar, ajutor din care nu se poate supravietui decat cu foarte mari dificultati si in conditii de stres continuu ce afecteaza negativ pe copil, iar manifestarile lui afecteaza apoi functionarea familie- cercul vicios (Dupa varsta de 18 ani, tinerii cu handicap de gradul 1 beneficiaza de un alt ajutor social de aproximativ 250 de lei lunar si de o indemnizatie de sprijin fixa de 450 de lei sau de asistent personal retribuit in medie cu 600 de lei lunar). Famiile sunt practic pierdute si ele pentru societate, membrii acestora devenind din persoane active si apte de munca persoane asistate social, cu un grad ridicat de risc de epuizare fizica si psihica, predispuse problemelor de sanatate mintala.

7. Variante de solutionare a problemei

Intrucat solutionarea problemei obiect al politicii publice propuse consta in principal in elaborarea si adoptarea unui cadru normativ corespunzator, respectiv in alocarea resurselor necesare, AUTISM ROMANIA propune urmatoarele doua variante:

a) Varianta 1:

Aceasta varianta, pentru care, din motivele expuse in cuprinsul propunerii de politica publica si in nota de fundamentare detaliata, AUTISM ROMANIA pledeaza, consta in principal in:

- adoptarea unui act normativ care sa reglementeze unitar si de sine statator serviciile educationale, de interventie si asistenta asigurate copiilor si tinerilor cu nevoi speciale
- cadrul normativ secundar il vor constitui actele normative emise pentru organizarea executarii legii si pentru stabilirea metodologiilor, procedurilor si normelor in asigurarea serviciilor educationale, de interventie si asistenta asigurate copiilor si tinerilor cu nevoi speciale: hotarari de guvern, respectiv ordine ale ministrului Educatiei, Cercetării, Tineretului și Sportului (ordin comun al MECTS si Ministerului Sanatatii) pentru elaborarea si aprobarea manualelor si protocoalelor mentionate in prezenta propunere si in nota de fundamentare detaliata anexata
- estimarea bugetelor necesare asigurarii, la standarde de calitate corespunzatoare, a serviciilor educationale, de interventie si asistenta pentru persoanele cu nevoi speciale va fi realizata de catre specialistii MECTS, cu consultarea organizatiilor neguvernamentale legal constituite avind ca scop apararea drepturilor persoanelor mentionate.

b) Varianta 2:

- reglementarea serviciilor educationale, de interventie si asistenta asigurate copiilor si tinerilor cu nevoi speciale in cadrul capitolului privind „*invatamantul special*” din noua Lege

---

a educatiei nationale (proiect suspendat dezbaterii publice la data de 18 martie 2010); in ipoteza in care se va opta pentru aceasta varianta, se impune amendarea substantiala a proiectului Legii, inclusiv in sensul propunerilor pe care AUTISM ROMANIA le-a inaintat MECTS, in scris, la data de 30 martie 2010

- in considerarea faptului ca reglementarea in doar unul dintre capitolele Legii educatiei nationale a problematii deosebit de vaste si complexe a „*invatamantului special*” nu va fi de natura sa acopere in mod satisfacator aceasta problematica, se impune modificarea textului actual al proiectului Legii educatiei nationale (art 35 alin 3) în sensul ca legislatia secundară privind serviciile educationale, de interventie si de asistenta pentru copiii cu cerințe educative speciale să conștie într-o reglementare unitară (și nu în „*reglementări specifice elaborate de Guvern*”) – Norme metodologice privind asigurarea serviciilor educationale, de interventie si asistenta pentru copiii cu nevoi speciale – care să fie elaborată și adoptată de Guvern în interiorul unui termen precis stabilit prin Lege (6 luni de la data intrarii in vigoare a Legii)

- estimarea bugetelor necesare asigurarii, la standarde de calitate corespunzatoare, a serviciilor educationale, de interventie si asistenta pentru persoanele cu nevoi speciale va fi realizata de catre specialistii MECTS, cu consultarea organizatiilor neguvernamentale legal constituite avind ca scop apararea drepturilor persoanelor mentionate.